

VOZ DE MONTE CLARO

INFORMATIVO DA CAPELANIA POLONESA
EM PORTO ALEGRE – RS

BIULETYN KAPELANII POLSKIEJ
W PORTO ALEGRE - RS

Número 4 – Numer 4

Palavra do Capelão Caros irmãos e irmãs!

Mais uma vez os prezados leitores estão recebendo o boletim da Capelania Polonesa em Porto Alegre. Aproxima-se a solenidade titular da Igreja polonesa, e também da Padroeira da nossa Capelania nesta cidade. Tenho a esperança de que a participação das pessoas de origem polonesa, bem como dos nossos amigos ligados com a nossa espiritualidade e cultura, será na solenidade deste ano uma expressão do nosso amor filial a Maria, que nos foi dada como Mãe por nosso Senhor Jesus Cristo no momento da Sua morte na cruz. A participação na celebração religiosa na Igreja Polonesa será também um sinal da nossa espiritualidade mariana, tão característica da Nação Polonesa batizada, bem como de todos aqueles que são descendentes daqueles que no passado, por diversas razões, deixaram a Polônia e escolheram o Brasil como um lugar de vida tranquila para si mesmos, para seus filhos e para as futuras gerações. Um dos principais valores que os descendentes dos imigrantes poloneses preservam no Brasil é a profunda fé e o filial culto de Nossa Senhora de Częstochowa.

Para a nossa celebração comum deste ano queremos preparar-nos através de um tríduo. Convido cordialmente a todos a participarem dessa preparação espiritual para a festa da nossa Mãe e Padroeira, a Senhora de Monte Claro.

A celebração deste ano tem um caráter especial, porquanto em abril do corrente ano, na catedral de Gniezno e de Poznań, realizaram-se as

principais solenidades jubilares dos 1.050 anos do batismo do duque Mieszko I. O batismo aceito em 966 pelo soberano polonês introduziu a nossa nação na comunidade da Igreja católica e da civilização europeia. Igualmente o papa Francisco, que no final de julho deste ano se encontrou com os jovens vindos em tão grande número de todos os continentes para a Jornada Mundial da Juventude, expressou o desejo de estar no santuário da Senhora de Monte Claro em Częstochowa, para, pela celebração da santa Missa com numerosos cardeais, bispos, sacerdotes e fiéis, expressar diante do Deus Misericordioso, através de Maria Mãe, a ação de graças pelo dom da fé para a Nação Polonesa.

É por isso que a nossa celebração polônica, porto-alegrense da festa de Nossa Senhora de Monte Claro será assinalada pelo nosso agradecimento pela graça da fé! Uma manifestação dessa fé e gratidão será – sinceramente espero – a nossa numerosa participação nas solenidades na nossa Igreja Polonesa. O sinal exterior da nossa gratidão pelo dom da fé, e ao mesmo tempo de união espiritual com a fé da Nação Polonesa, será a bênção da placa jubilar que colocaremos aqui em Porto Alegre, no nosso santuário! Esse será também um símbolo deixado para as futuras gerações, testemunhando a nossa entrega a Cristo nos dias em que aceitamos a graça do santo Batismo.

Há um ano, Vocês vieram em tão grande número, caros Irmãos e Irmãs, à Igreja Polonesa, para juntos expressarem o amor e o apego à Santíssima Virgem Maria, a quem já cultuamos há tantas gerações como nossa Mãe e Rainha, e cuja ajuda invocamos como Aquela que para nós resplandece a partir de Monte Claro! Vocês vieram de numerosos bairros de Porto Alegre, e também de

idades pertencentes à região metropolitana. Naquela oportunidade a Capelania Polonesa estava órfã havia alguns anos. Vocês não tinham um sacerdote permanente, que juntamente com Vocês pudesse dar o testemunho da fé e fortalecê-los através da presença, da oração e do ministério sacramental. Durante a solenidade deste ano em honra da Senhora de Monte Claro vamos agradecer ao Deus Misericordioso pela sensibilidade e pela solicitude pastoral do arcebispo metropolitano Dom Jaime Spengler pelo bem espiritual da comunidade polônica nesta arquidiocese. A partir do momento da nomeação do capelão e do início do seu ministério na Capelania já se passaram alguns meses. A Igreja Polonesa em Porto Alegre começa novamente a pulsar com a vida espiritual e sacramental! O nosso arcebispo teve a bondade de confirmar as pessoas a Ele apresentadas que de bom grado se propuseram apoiar a capelania com a sua ajuda no Conselho Econômico e Administrativo, bem como no Conselho Pastoral da Capelania. Já foram realizados muitos trabalhos e melhorias e despendidos esforços para que o nosso santuário se transforme num oásis de espiritualidade polonesa, bem como num lugar onde juntamente com outros possamos sentir-nos bem, como numa só família! Diante de nós apresentam-se ainda muitos desafios, tanto na dimensão religiosa e comunitária como na material! Convido mui cordialmente a cada um e a cada uma de Vocês, caros Irmãos e Irmãs, à participação nas nossas Missas dominicais e nas devoções à Senhora de Monte Claro, que temos no dia 26 de cada mês! Se Vocês querem que o sacerdote abençoe a Sua família, telefonem, por favor, e combinem com o padre para que visite a casa de Vocês e Lhes traga a obreia natalina para a ceia do Natal! Se Vocês têm na família uma pessoa idosa ou doente, queiram telefonar à Igreja Polonesa para que eu possa visitar essa pessoa com a assistência espiritual. Tenho a profunda fé e esperança de que aos poucos a nossa Capelania Polonesa, sob a proteção de Nossa Senhora de Monte Claro, novamente demonstrará vitalidade e pulsará com a vida espiritual e comunitária! É o que peço a Deus. Amém!

Pe. Dr. Dzisław MALCZEWSKI SChr

Słowo Kapelana

Po raz kolejny otrzymujecie biuletyn Kapelanii Polskiej w Porto Alegre. Zbliża się uroczystość tytularna Polskiego Kościoła, a także Patronki naszej Kapelanii w tym mieście. Mam nadzieję, że udział osób polskiego pochodzenia, jak też naszych przyjaciół związanych z naszą duchowością i kulturą, w tegorocznej uroczystości

będzie wyrazem naszej synowskiej miłości do Maryi, Która została nam dana za Matkę przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, w chwili Jego umierania na Krzyżu. Udział w religijnym świętowaniu w Polskim Kościele będzie także znakiem naszej Maryjnej duchowości, tak charakterystycznej dla ochrzczonego Narodu Polskiego, oraz tych wszystkich, którzy są potomkami tych, którzy w przeszłości z różnych powodów opuszczali Polskę i wybrali Brazylię na miejsce spokojnego życia dla siebie, swoich dzieci i przyszłych pokoleń. Jedną z głównych wartości, jaką potomkowie polskich imigrantów podtrzymują w Brazylii jest głęboka wiara i synowski kult do Matki Boskiej Częstochowskiej.

Pragniemy do tegorocznego naszego wspólnego świętowania przygotować się przez Triduum. Wszystkich zapraszam bardzo serdecznie do uczestnictwa w tym duchowym przygotowaniu się do święta naszej Matki i Patronki, Pani Jasnogórskiej. Tegoroczne świętowanie ma szczególny charakter. Bowiem w kwietniu tego roku w katedrze Gnieźnieńskiej i Poznańskiej odbywały się główne uroczystości jubileuszowe 1.050 lat chrztu księcia Mieszka I. Chrzest przyjęty w 966 r. przez polskiego władcę wprowadził nasz naród do wspólnoty Kościoła katolickiego oraz cywilizacji europejskiej. Także papież Franciszek spotykający się pod koniec lipca tego roku z młodymi tak licznie przybyłymi ze wszystkich kontynentów na Światowy Dzień Młodzieży w Krakowie, pragnął być w Sanktuarium Pani Jasnogórskiej w Częstochowie, aby poprzez sprawowanie Mszy św. z licznymi kardynałami, biskupami, kapłanami i wiernymi wyrazić wobec Miłosiernego Boga, poprzez Maryję Matkę, dziękczynienie za dar wiary dla Narodu Polskiego.

Stąd też nasze polonijne, portoalegreńskie świętowanie uroczystości Matki Boskiej Jasnogórskiej będzie nacechowane dziękczynieniem za łaskę wiary! Przejawem tej wiary i wdzięczności będzie nasze - mam głęboką nadzieję - liczne uczestnictwo w uroczystościach w naszym Polskim Kościele. Zewnętrznym znakiem wdzięczności za dar wiary, a zarazem duchowej łączności z wierzącym Narodem Polskim, będzie poświęcenie jubileuszowej tablicy, którą umieścimy tu w Porto Alegre, w naszej świątyni! To będzie także symbol pozostawiony dla przyszłych pokoleń, a świadczący o naszym zanurzeniu w Chrystusa w dni, kiedy przyjęliśmy łaskę Chrztu świętego.

Przed rokiem, przybyliście Drodzy Bracia i Siostry tak licznie do Polskiego Kościoła, aby razem wyrazić miłość i przywiązanie do Najświętszej Maryi Panny, którą czcimy od tylu już pokoleń jako naszą Matkę i Królową i przyzywamy Jej pomocy jako Tej, która nam świeci z Jasnej Góry! Przybyliście z różnych dzielnic Porto Alegre, a także miast należących do regionu metropolii. Wówczas Kapelania Polska była osierocona od kilku lat. Nie mieliście stałego kapłana, aby wraz z Wami dawał świadectwo wiary i umacniał Was poprzez obecność, modlitwę i posługę sakramentalną. Podczas tegorocznej uroczystości ku czci

Pani Jasnogórskiej będziemy dziękować Miłosiernemu Bogu za wrażliwość i pasterską troskę arcybiskupa metropolity Jaime Spenglera o dobro duchowe wspólnoty polonijnej w tej archidiecezji. Od chwili mianowania kapelana i rozpoczęcia posługi w Kapelaniu upłynęło już parę miesięcy. Kościół Polski w Porto Alegre zaczyna na nowo tętnić życiem duchowym i sakramentalnym! Nasz arcybiskup był łaskaw zatwierdzić przedstawione Mu osoby, które ochoczo podjęły się wspierać kapelana swoją pomocą w Radzie Ekonomicznej i Administracyjnej, a także Radzie duszpasterskiej kapelania. Zostało dokonanych już wiele prac, ulepszeń i wysiłków, aby nasza świątynia stała się oazą duchowości polskiej, jak też miejscem, gdzie wraz z innymi możemy czuć się dobrze, jak w jednej rodzinie! Przed nami stoi wiele jeszcze wyzwań tak w wymiarze religijnym, wspólnotowym, jak i materialnym! Zapraszam bardzo serdecznie każdego i każdą z Was, Drodzy Bracia i Siostry do uczestniczenia w naszych niedzielnych Mszach św., nabożeństwach do Pani Jasnogórskiej, jakie mamy w dniu 26 każdego miesiąca! Jeśli chcecie, aby kapłan pobłogosławił Waszą rodzinę, zadzwoncie, proszę i umówcie się z księdzem, aby odwiedził Wasz dom i przyniósł Wam opłatek na Bożonarodzeniową wieczerzę wigilijną! Jeśli macie w Rodzinie osobę starszą, czy chorą, to proszę zadzwonić do Kościoła Polskiego, abym mógł odwiedzić tę osobę z posługą duchową. Mam głęboką wiarę i nadzieję, że powoli nasza Kapelania Polska pod opieką Matki Boskiej Jasnogórskiej będzie na nowo odżywała i tętniła życiem duchowym i wspólnotowym! Co daj Panie Boże, Amen!

Ks. dr Zdzisław MALCZEWSKI TChr – Wasz duszpasterz

Palavra do Coordenador do Conselho Econômico da Capelania

Estimados polônicos,

Inicialmente, um agradecimento a todos os polônicos, seus descendentes e adeptos da polonidade. Se não fosse com a ajuda de todos, seja espiritual ou financeira, não estaríamos conseguindo revitalizar a nossa Capelania.

O padre Leon Lisiewicz CM, mesmo com a saúde abalada e com muita dificuldade, manteve-se frente à Capelania até 2006. A partir de então, alguns padres vicentinos permaneceram até o ano de 2009! A partir desse período, a Capelania estava sob cuidados do pe. Ilario, da Paróquia São Geraldo, que celebrava uma S. Missa aos domingos às 7h30 em português. Iniciou-se um pequeno movimento de resgate dos fiéis, que desejavam manter sua Capelania em pé, utilizando cânticos e preces no idioma polonês! Agradecemos a ajuda dos padres Márcio Lakoski e Jorge Witczak, que mensalmente ofereciam as suas preces e louvores a Matka Boska Czestochowska, agregando paulatinamente um número crescente de fiéis à Capelania.

Após a visita do pe. Tomasz Sielicki – superior geral da Sociedade de Cristo em 2010, o pe. Zdzisław Malczewski SChr vinha esporadicamente de Curitiba para celebrar a Eucaristia nas ocasiões especiais da comunidade. Começou um período de amadurecimento da vontade de termos de novo um padre fixo na Igreja Polonesa em Porto Alegre. Uma comitiva se dirigiu à Cúria Metropolitana, e após uma tarde agradável na presença do pe. Gustavo Hass – vigário geral e posteriormente com Dom Jaime Spengler – arcebispo metropolitano, foi-nos concedida a presença de um padre polonês em nossa comunidade.

Em agosto do ano passado, por ocasião da celebração da Santa Missa solene, em louvor à Rainha e Padroeira da Polônia, Matka Boska Czestochowska, com superlotação da nossa igreja, com fiéis presentes inclusive na calçada do templo, iniciamos um trabalho de arrecadação de fundos, para arrumar a moradia do sacerdote, sacristia, hidráulica, elétrica, calhas novas colocadas, pois chovia muito no interior da igreja. Para realizar essas reformas mais urgentes, que não são baratas, foi realizado chá, galletos, feijoada e com essa quantia arrecadada, além de doações pessoais (pelas quais agradecemos, sem mencionar os nomes), conseguimos fazer as reformas básicas necessárias. Muito ainda deve ser feito. Mas, com a ajuda de todos, estamos reerguendo a Capelania polonesa! Aceitamos qualquer tipo de auxílio, não única e exclusivamente financeiro. Estas reformas não são visíveis, mas

todos aqueles que desejearem podem visitar a Capelania, para ver onde está sendo aplicado o lucro dos eventos. Muitos eventos serão realizados, para obtermos os fundos necessários para as reformas.

Convidamos a todos a participarem de nossas Missas bilíngues, a participarem dos eventos, dos cânticos.

Sempre, após o término da Missa, realizamos um pequeno encontro na sacristia, com cafezinho e alguns quitutes, trazidos pelos fiéis, como forma de confraternização.

Vitoldo KRÓLIKOWSKI

Słowo koordynatora Rady Ekonomicznej Kapelanii

Drodzy Polonusi,

Na wstępie, podziękowanie wszystkim Polakom, ich potomkom i zwolennikom polskości. Gdyby nie pomoc wszystkich, duchowa lub pieniężna, nie moglibyśmy odnowić życie w Kapelanii.

Ks. Leon Lisiewicz CM, nawet ze zdrowiem osłabionym i z wielką trudnością, utrzymał się na czele Kapelanii do r. 2006. Od tego czasu niektórzy kapłani misjonarze (wincentyjni) pozostali do r. 2009! Potem Kapelania pozostała pod opieką ks. Ilaria, z parafii św. Gerarda, który odprawiał Mszę św. w niedziele o godz. 7,30 po portugalsku. Zaczął się proces powolnego powrotu wiernych, którzy chcieli utrzymać swoją Kapelanię przy życiu, ze śpiewami i modlitwami w języku polskim. Dziękujemy za pomoc księży Marcja Kakoskiego i Jerzego Witczaka, którzy raz na miesiąc modlili się z nami do Matki Boskiej Częstochowskiej, gromadząc powoli większą liczbę wiernych wokół Kapelanii!

Po wizycie ks. Tomasza Sielickiego, przełożonego generalnego Towarzystwa Chrystusowego w 2010 r., ks. Zdzisław Malczewski TChr przyjeżdżał sporadycznie z Kurytyby w celu odprawiania Eucharystii przy okazjach ważnych dla wspólnoty. Zaczął się okres dojrzewania ochoty posiadania na nowo stałego księdza własnego przy kościele polskim w Porto Alegre. Grupa przedstawicieli wspólnoty udała się do miejscowej kurii arcybiskupiej i po miłym popołudniu spędzonym w obecności ks. Gustawa Haasa, wikariusza generalnego, a następnie z ks. arcybiskupem Jaime Spenglerem, metropolitą naszego miasta, mieliśmy zagwarantowaną obecność księdza Polaka w naszej wspólnotie.

W sierpniu zeszłego roku, z okazji uroczystej Mszy św. odprawionej na cześć Matki Boskiej Częstochowskiej, Królowej i Patronki Polski, przy wypełnionym kościele, kiedy część wiernych musiała pozostać na chodniku przykościelnym, zaczęliśmy działalność gromadzenia funduszy w celu remontu mieszkania kapłana, zakrystii, instalacji elektrycznej i hydraulicznej i nowych rynn, ponieważ woda przedostawała się do kościoła podczas deszczu. Dla przeprowadzenia tego pilnego remontu urządzono różne imprezy i z zebranych funduszy oraz darowizn różnych osób (których nazwisk tutaj nie wymieniamy) udało się

ukończenie najpilniejszych robót. Wiele jeszcze pozostaje do zrobienia. Lecz, przy pomocy wszystkich, odnowiamy życie polskiej Kapelanii w Porto Alegre. Przyjmujemy różne formy pomocy, nie wyłącznie finansowej. Te reformy nie są wszystkie widzialne, ale kto chce może odwiedzić Kapelanię i zobaczyć w co jest inwestowany dochód imprez, które nadal będą urządzane w celu zdobycia potrzebnych funduszy na prace remontowe.

Zapraszamy wszystkich do uczestnictwa w naszych Mszach św. dwujęzycznych, w śpiewach i planowanych imprezach.

Zawsze, po zakończeniu Mszy św., organizujemy małe spotkanie w zakrystii, przy kawie i zakąskach przyniesionych przez wiernych jako sposób zbratania.
Vitoldo KRÓLIKOWSKI

Resgate de uma capelania dos poloneses

Passados os primeiros dez meses, após a chegada do novo Padre – Zdzisław Malczewski, da Congregação Sociedade de Cristo, a comunidade polônica de Porto Alegre já apresenta uma nova imagem, com a vida acontecendo, tanto no aspecto religioso e espiritual como até mesmo se transformando num ponto de encontro e convivência para poloneses, descendentes e simpatizantes da vida em comunidade.

Desde agosto do ano passado, as missas dominicais, celebradas – a primeira às 7h30 e a segunda, bilíngue, às 10h30 – têm sido o ponto culminante da comunidade. Aos poucos, alguns antigos membros retornam à Capelania, e para a sua surpresa, muitos novos se aproximam e desejam ser incluídos. Os vínculos que já existiam – de emoção, de afetividade, de raça ou até mesmo de simpatia – de tantos anos, ganham força, agora aliados a novos interesses como o reconhecimento da própria polonidade de descendência, de preservação de tantos hábitos, da herança inerente de religiosidade e de espiritualidade do povo polonês.

De domingo a domingo, a pequena igreja tem seus bancos ocupados e seu espaço é preenchido pelo som, vibrante e fervoroso, dos belíssimos e tradicionais cânticos sacros poloneses, os quais todos são convocados a cantar, ouvir e por que não, despertar e praticar aquilo que conhece da língua dos antepassados.

A considerável e crescente participação nas celebrações litúrgicas, como aconteceu na Pasterka no Natal de dezembro último, o Tríduo Pascal em abril, a hora de Louvor do dia 26 de cada mês, dedicada à Padroeira Nossa Senhora de Częstochowa, as promoções beneficentes em prol das reformas e manutenção da Capela confirmam e surpreendem. Não vivenciamos, ape-

nas, um resgate, mas, acima de tudo, se destaca uma renovação, projetando-se aos poucos uma nova Capelania dos Poloneses em Porto Alegre. Nova, mas que continua sendo espaço para todos – de antigos membros, que tanto deram de si para que a mesma continuasse a existir, e de novos integrantes, que hoje se sentem atraídos a fazer parte e também implementar mudanças que o próprio passar dos tempos nos impõe. Pode-se afirmar, então, que a comunidade polônica de Porto Alegre, nesta sua nova fase, segue o caminho da própria Igreja católica, que apresenta esta característica – permanece firme na sua essência, mas se renova, constantemente, por aquele que a constitui – o povo – e, a partir deste, o novo se impõe como oportunidade e condição de existência.

Se o passado da história da Capelania dos Poloneses a muitos faz emocionalmente saudosos, cada um a seu jeito, o presente tem nos atribuído orgulho e entusiasmo de mudar, renovar, abrindo nossas portas para o futuro – que por sua vez apresenta um mesmo desejo de preservar nossos valores de fé, religiosidade e espiritualidade, mas com aquela diferença que herdamos dos nossos pais e avós – a polonidade.

De tudo o que o passado mais remoto e recente podem nos confirmar, e o presente apressando um futuro que se desenha a nossa frente, todos nós, polônicos descendentes e simpatizantes da religiosidade polonesa protagonistas é que somos os privilegiados, com o que a história tem nos dados ao longo dos anos – Pastores, líderes espirituais, que nos conduzem através de diferentes e ricos princípios. O Padre Leon Lisiewicz, nos últimos 40 anos, cuja Congregação da Missão (Padres Vicentinos) a que pertencia tinha o carisma de realizar as missões populares, obras de caridade, e que de forma tão generosa e reconhecida congregou. Agora, com o Pe. Zdzisław, da Congregação Sociedade de Cristo, que tem por missão dar assistência espiritual aos imigrantes poloneses e seus descendentes, e que nos motiva, conduz para um novo tempo, uma nova capelania.

Isso nos enriquece, sem dúvida, e nos impele a preservar e desenvolver o legado deixado pelos nossos antepassados. Formamos, hoje, certamente, uma Capelania dos Poloneses de Porto Alegre, constituída como que de um verdadeiro mosaico de diferentes entendimentos e aspirações, como podemos conferir em alguns depoimentos abaixo, mas que resultam numa comunidade vibrante que, acima de tudo, acolhe!

Sergio SCHESINSKI

Kapelania polska powraca do życia

Po upływie pierwszych dziesięciu miesięcy po przybyciu ks. Zdzisława Malczewskiego, z Towarzystwa Chrystusowego, wspólnota polska w Porto Alegre już ukazuje nowy obraz i życie powraca, pod względem religijnym i duchowym, oraz przekształcając się na miejsce spotkania i współżycia dla Polaków, ich potomków oraz sympatyków życia we wspólnocie.

Od sierpnia zeszłego roku Msze św. odprawiane – pierwsza o godz. 7,30 a druga, dwujęzyczna, o godz. 10,30 – stanowią punkt szczytowy we wspólnocie. Powoli niektórzy z dawnych członków wspólnoty powracają i, ku ich zdumieniu, często nowi przybywają i chcą być przyjęci. Więzy już istniejące – afektywne, ematywne, narodowe oraz serdeczności – i utrzymywane od tylu lat zyskują na sile, teraz połączone z nowymi wartościami, jak uznanie własnej polskości i polskiego pochodzenia, utrzymanie różnych zwyczajów, czy zachowanie dziedzictwa religijnego i duchowego narodu polskiego.

Od niedzieli do niedzieli w małym kościele ławki są wszystkie zajęte i jego przestrzeń jest wypełniona dźwiękiem, wzruszającym i żarliwym, przepięknych i tradycyjnych polskich pieśni religijnych, do których śpiewu wszyscy są zapraszani i, dlaczego nie, także do obudzenia i praktykowania wszystkiego co pozostało ze znajomości języka przodków.

Znaczące i rosnące uczestnictwo w uroczystościach liturgicznych, jak to miało miejsce podczas Pasterki w grudniu zeszłego roku, czy w Triduum paschalnym w kwietniu, godzina na chwałę Matki Boskiej Częstochowskiej, imprezy dobroczynne na rzecz remontu i utrzymania Kapelanii to potwierdzają i zaskakują. Nie przeżywamy tylko powrotu do życia, lecz przede wszystkim zauważa się odnowę, która rzutuje powoli na nową Kapelanię polską w Porto Alegre. Nową lecz otwartą dla wszystkich – dla dawnych członków, którzy tyle się przyczynili, by ona pozostała przy życiu, oraz nowych członków, którzy dzisiaj się czują przyciągnięci do przynależności oraz do przeprowadzenia zmian, jakich upływ czasu wymaga. Można więc powiedzieć, że wspólnota polska w Porto Alegre, w tej swojej nowej fazie, kroczy drogą samego Kościoła katolickiego, który ukazuje tę cechę – pozostaje trwałym w swojej istocie, lecz ciągle się odnawia przez tego, który go stanowi, przez lud – od którego nowość się narzuca jako szansa i warunek istnienia.

Jeżeli przeszłość i historia Kapelanii polskiej w Porto Alegre wzrusza tyłu do tęsknoty, każdego na swój sposób, terażniejszość napaja nas dumą i ochotą zmiany i odnowy, otwierając nowe drzwi na przyszłość – co ze swej strony przedstawia tę samą ochotę przechowania naszych wartości wiary, religijności i duchowości, lecz z tą różnicą, którą odziedziczyliśmy od naszych przodków – tj. z polskością.

Ze wszystkiego, co najdalsza przeszłość i obecny moment mogą nam potwierdzić, z terażniejszością przyspieszającą przyszłość, która się zarysowuje przed

nami, my wszyscy, Polonusi, potomkowie i sympatycy religijności polskiej, czujemy się jej protagonistami i uprzywilejowanymi przez co historia nam dała z biegiem lat – pasterzy, przewodników duchownych, którzy nas prowadzą poprzez różne i bogate zasady. Ksiądz Leon Lisiewicz poprzez ostatnie 40 lat, którego Zgromadzenie misjonarskie (księży wincentynów) posiadało charyzmat prowadzenia misji ludowych, dzieł miłosierdzia, i które w sposób tak szalachetny i znaczący jednoczyło. A teraz, z księdzem Zdzisławem, ze Zgromadzenia Towarzystwa Chrystosowego dla Polonii Zagranicznej, które ma jako swoją misję zabezpieczenie opieki duchowej Polakom i ich potomkom, i który nas motywuje i nas prowadzi do nowego czasu, do nowej Kapelaniai.

To nas wzbogaca, niewątpliwie, i nas podnieca do przechowania i pomnożenia dziedzictwa pozostawionego przez naszych przodków. Tworzymy dzisiaj, na pewno, Kapelanię polską w Porto Alegre utworzoną niejako z prawdziwej mozaiki różnych poglądów i dążeń, jak to możemy zauważyć w zeznaniach poniżej umieszczonych, ale które prowadzą do wspólnoty pociągającej, która przede wszystkim przyjmuje!

Sergio SCHESINSKI

Palavras dos participantes da Capelania

Depoimento 1

Acompanho o movimento de resgate da Capelania dos Poloneses, desde a visita ao Arcebispo de Porto Alegre, em julho de 2015, pela vinda de um Padre Polônês, de cuja comitiva, fiz parte.

Tenho grande apreço pela cultura polonesa sob a influência da minha esposa, Erena Iaroseski, descendente de poloneses de Casca-RS, com cuja convivência de 38 anos, me fiz um pouco “polônico”. Conheci a Polônia, da qual fiquei fã de todas as “piwo” que lá experimentei.

A cada final de semana, é sempre uma grande satisfação participar das missas da Capelania, assim como atuar nas promoções que vêm sendo realizadas.

E agora, com a criação do “Cafezinho do Padre” (momento de bate-papo após as missas dominicais), a descontração e convivência, após a Missa, só nos trazem alegria em participar. *Wilmar da SILVA e Erena IAROSIESKI*

Depoimento 2

Participo das missas e demais acontecimentos da Capelania, desde 2012. Sempre apoiei as iniciativas de retomada da Capelania e de todos os esforços de se ter um Padre polônês, da qual não sou um membro antigo, mas sempre soube da sua existência. Entendo e destaco a presença do Pe. Zdzislaw, principalmente pelas suas homilias nas missas dominicais, como um privilégio dos polônicos de Porto Alegre, pela sua riqueza de elementos da história, completamente alinhados à contemporaneidade da religião católica, seguindo a linha da religiosidade polonesa.

Hoje, incluindo a turma dos novos integrantes da Capelania, vejo a certeza da sua caminhada como a mais importante referência para os polônicos do Estado do Rio Grande Sul. É uma excelente oportunidade de se vivenciar valores espirituais e religiosos transmitidos pelos nossos pais e avós, além de uma convivência extremamente familiar e agradável. No *Dzień dobry* ao chegar, ao som dos cânticos que me são familiares, ou numa simples frase no idioma polônês, de cada domingo, nas missas bilíngues, consigo reviver e vivenciar o que recebi de meus pais e avós. *Arno USZACKI*

Depoimento 3

O trabalho desenvolvido hoje na nossa Capelania Polonesa reforça a religiosidade numa dimensão completamente nova, abrindo-se aos problemas do mundo moderno. A dimensão da religião e das tradições presentes na Capelania parece ser um rito de interação que permite o sentido de pertencimento. E, como dizia o Papa João Paulo II, “a religião se torna a alma da cultura... e não há cultura viva... não há nação viva, sem a cultura religiosa”.

Elisabeth URBAN

A COMUNIDADE ESPERA A SUA PARTICIPAÇÃO!

WSPÓLNOTA CZEKA NA CIEBIE!

Depoimento 3

Na comunidade polônica gaúcha na década de 70 e 80, da qual participei primeiramente, havia uma intensa atividade da missão apostólica pastoral, e das atividades sociais e culturais. É compreensível que todos tomam um rumo na vida quanto à questão profissional, bem

como familiar, e com isso deslocam-se para locais distantes, até mesmo outros estados ou países, o que pode esvaziar uma comunidade, bem como a questão limite de vida terrena a que estamos sujeitos, em razão do que muitos participantes foram chamados para junto de Deus Pai.

Mas percebo que a comunidade contemporânea está de parabéns, principalmente aquelas pessoas que tomaram a iniciativa de resgatar a mesma em suas atividades anteriormente mencionadas.

A Capelania retorna à sua condição que quase a extinguiu há 4 anos passados, com a aprovação e nomeação pela Arquidiocese de Porto Alegre do Capelão Pe. Dr. Zdzisław Malczewski. Enobrece a comunidade termos um sacerdote com um rico currículo acadêmico, com especializações pós em mestrado e doutorado, e com larga experiência de trabalho com os descendentes dos imigrantes poloneses.

Vejo com muito otimismo o crescimento de nossa comunidade, que converge para um fim comum de preservar as tradições dos antecedentes nos aspectos espirituais e culturais.

Carlos KARASEK

Słowa członków Kapelanii

Świadectwo 1

Uczestniczę w ruchu odnowy Kapelanii od czasów wizyty złożonej ks. arcybiskupowi Porto Alegre, w lipcu 2015 r. i starań o przybycie księdza polskiego.

Wysoko poważam kulturę polską pod wpływem żony, Ereny Jaroseskiej, urodzonej w rodzinie polskiej w Casca-RS. Z nią współżyjąc przez 38 lat, stałem się trochę „Polonusem”. Poznałem Polskę i stałem się jej wielbicielem, nie wyłączając wszystkich piw, które tam spróbowałem. W każdy weekend z satysfakcją uczestniczę we Mszach św. odprawianych w kościele polskim oraz w imprezach tam przeprowadzanych. A teraz, po ustanowieniu „kawy z księdzem” (chwili pogawędki po Mszach św. niedzielnych), odprężenie i współżycie w tych chwilach po Mszy św. przysparzają nam prawdziwej radości z tego uczestnictwa. Wilmar da SILVA i Erena IAROSESKA

Świadectwo 2

Biorę udział we Mszach św. i innych wydarzeniach Kapelanii od 2012 r. Zawsze popierałem zabiegi o odnowę Kapelanii i wszelkie wysiłki o obecność księdza Polaka. Nie należę do jej dawnych członków, lecz zawsze wiedziałem o jej istnieniu. Rozumiem i podkreślam obecność ks. Zdzisława Malczewskiego przede wszystkim z powodu jego homilii podczas niedzielnych Mszy św., jako przywilej dla Polonii w Porto Alegre z racji jego głębokiej znajomości elementów historycznych, w zupełności dostosowanych do

teraźniejszości religii katolickiej ale po linii religijności polskiej.

Dzisiaj, należąc do grupy nowych członków Kapelanii, widzę w jej działalności najważniejsze odniesienie dla Polonii w stanie Rio Grande do Sul. Jest to niecodzienna okazja do przeżywania wartości duchowych i religijnych odziedziczonych od naszych przodków oraz do współżycia naprawdę rodzinnego i miłego. W przywitaniu „dzień dobry”, przy dźwięku śpiewów dla nas tak bliskich, czy w prostym zdaniu w języku polskim podczas dwujęzycznej Mszy św. niedzielnej odżywam i przeżywam, co otrzymałem od moich przodków. Arno USZACKI

Świadectwo 3

Praca rozwinięta dzisiaj w naszej Kapelanii polskiej wzmacnia religijność w zupełnie nowym wymiarze, otwierając się na problemy współczesnego świata. Wymiar religii i tradycji obecnych w Kapelanii upodabniają się do rytuału wzajemnego oddziaływania, jakie umożliwia sens przynależności. I, jak powiedział Papież św. Jan Paweł II, „religia staje się duszą kultury... i nie ma kultury żywej... nie ma narodu żywego bez kultury religijnej”. Elisabeth URBAN

Świadectwo 4

We wspólnocie polonijnej gauszowskiej lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych zeszłego wieku, do której najpierw należałem, istniała silna działalność duszpasterska, społeczna i kulturalna. Rozumie się, że wszyscy wybierają swoją drogę życiową z racji zawodowych czy rodzinnych i z tego powodu przeprowadzają się do miejsc dalekich, nawet do innych stanów i krajów, co może osłabić daną wspólnotę. Istnieje także kwestia granic życia ziemskiego, od których jesteśmy zależni i dla których znaczna ilość członków została powołana do Pana.

Ale zauważam, że nasza wspólnota obecnie zasługuje na powinszowanie, przeważnie te osoby, które się przyczyniły do przywrócenia jej dawnego oblicza. Kapelania powraca do dawnych warunków, po okresie 4 lat zastoju (kiedy niemal doszło do jej zaniku), po uznaniu i mianowaniu ks. Zdzisława Malczewskiego jako kapela przez archidiecezję portoalegreńską. Wzbogaca naszą wspólnotę obecność kapłana posiadającego bogaty zasób akademicki, z tytułem doktora i głębokim doświadczeniem w pracy z potomkami emigrantów polskich.

Widzę z wielkim optymizmem wzrost naszej wspólnoty, która dąży do wspólnego celu, tj. do przechowania tradycji przodków pod względem duchowym i kulturalnym. Carlos KARASEK

Bodas de ouro matrimoniais

No dia 23 de abril de 2016, no salão nobre da Sociedade Polônia, foi celebrada a festa de 50 anos de casamento de Ervino Zarichta e Ecilda Mattias Zarichta. O casal possui dois filhos, Gilberto Zarichta, casado com Nilva Zarichta, e Jean Ricardo Zarichta. O casamento ocorreu há 50 anos na cidade de Mariano Moro-RS, na igreja São Francisco de Assis, no dia 23 de abril de 1966.

O padre Jan Sobieraj SChr, da Capelania polonesa, realizou uma linda cerimônia de bênção das alianças na presença de 200 (duzentos) convidados.

O casal, por ocasião do seu jubileu, recebeu uma bênção especial do Papa Francisco. No final da celebração, todos emocionados cantaram a música "Oração pela Família", de autoria do padre Zezinho.

Atualmente o casal reside no bairro Jardim Planalto, em Porto Alegre.

Curiosidade: A celebração das bodas de ouro surgiu na Alemanha, onde existia a tradição de fazer uma festa para os casais que completavam 50 anos de união e, durante a cerimônia, recebiam uma coroa de ouro. O termo boda tem sua origem a partir do latim "vota" / "votum", que pode ser traduzido literalmente como "promessa".

Luiz Antônio BOCHENEK

Złote gody małżeńskie

23 kwietnia 2016 r., w sali głównej Towarzystwa Polonia, obchodzono uroczystość 50 rocznicy małżeństwa Ervina Zarichty i Ecildy Mattias Zarichty. Małżeństwo ma dwóch synów, Gilberta Zarichtę, żonatego z Nilwą Zarichtą, i Jana Ryszarda Zarichtę. Ślub jubilatów odbył się 50 lat temu w mieście Mariano Moro-RS, w kościele św. Franciszka z Asyżu, dn. 13 kwietnia 1966 r.

Ks. Jan Sobieraj TChr, z Kapelanii polskiej, przeprowadził piękną ceremonię poświęcenia obrączek ślubnych w obecności dwustu zaproszonych gości.

Z okazji swego jubileuszu małżeństwo otrzymało specjalne błogosławieństwo od papieża Franciszka.

Na koniec uroczystości wszyscy ze wzruszeniem zaśpiewali pieśń "Modlitwa za rodzinę" autorstwa ks. Zezinhę.

Obecnie małżeństwo mieszka w dzielnicy Jardim Planalto, w Porto Alegre.

Ciekawostka: Uroczystość złotych gód małżeńskich powstała w Niemczech, gdzie istniała tradycja świętowania 50 lat życia małżeńskiego, kiedy małżonkowie dostawali złotą koronę. Termin "gody" pochodzi od łacińskiego słowa "votum-vota", które może być dosłownie przetłumaczone jako "obietnica" lub "ślubowanie". Luiz Antônio BOCHENEK

Celebração do jubileu de ouro da vida consagrada

A Irmã Filomena Szymanski, nascida na cidade de Casca/RS, filha de Adão Szymanski e Vladislava Jaroszeski, celebrou, em Porto Alegre, no dia 4 de junho de 2016, com as suas Irmãs de Congregação, o Jubileu de 50 Anos de vida Religiosa Consagrada a Jesus Cristo e ao Seu Reino. Agraciada por Deus, teve uma família profundamente cristã, onde iniciou sua vida de fé e aos poucos foi sentindo que algo a interpelava e, aos poucos, entendeu que Deus a chamava para a Vida Religiosa Consagrada. Ela se abriu a essa graça e começou a percorrer o caminho que a

conduziu a um radical seguimento de Jesus Cristo, acolhendo a proposta de viver definitivamente para Ele, através dos Conselhos Evangélicos de castidade, pobreza e obediência.

Irmã Filomena Szymanski, ainda muito jovem, ingressou na Congregação das Irmãs Servas da Imaculada Conceição da Virgem Maria no dia 26 de novembro de 1956 e em 1962 completou o curso fundamental. Após foi admitida para o noviciado, uma das etapas de formação. É um tempo privilegiado, pois tem como objetivo o conhecimento e aprofundamento sobre a vida de Jesus Cristo, do carisma e da missão da própria Congregação. Podendo confrontar os valores cristãos com os valores que sustentavam o desejo de seguir Jesus. Isto acontecia através da oração diária, da meditação da Palavra de Deus, do exercício das virtudes, do discernimento e acompanhamento de sua formadora. Irmã Filomena, então, corajosamente no dia 31 de julho de 1963 entregou-se definitivamente ao convite de Jesus “Vem e Segue-me”, emitindo sua profissão perpétua, colocando-se ao serviço de Deus, da Igreja e do próximo, renunciando tudo para viver em uma comunidade, onde tudo é colocado em comum. Irmã Filomena atuou em diversos setores – lá onde a Congregação a enviava.

De modo especial destacou-se na pastoral paroquial exercendo várias atividades, como: catequese, ensino religioso, pastoral da criança, dos jovens, dos idosos. Acompanhava e orientava as comunidades do interior das paróquias por ocasião das celebrações eucarísticas, na catequese, acompanhava as lideranças e as equipes paroquias, etc. Fazia isso com muita alegria e disposição, levando a boa nova de Jesus Cristo a todos que a procuravam, independentemente de quem fosse. Teve formação teológica, bíblica, catequética e pastoral e para educação infantil. Dentro da Congregação assumiu a tarefa de preparar as jovens vocacionadas para a Vida Consagrada. Por vários anos foi responsável pela ani-

mação vocacional, formadora na etapa do noviciado e juniorado. Também trabalhou na educação infantil em nossas instituições. Participou de dois Capítulos Gerais realizados na Polônia.

Pode-se dizer que a Ir. Filomena tem como principio de vida Jesus Cristo, o qual é a razão de seu viver. Mesmo entre as dificuldades encontradas em sua missão procura se fazer presente gerando alegria e esperança junto àqueles que percebe já cansados e fracassados. Encontra força, sustento e alegria de viver na esperança da promessa de Jesus: *“Em verdade vos digo, quem tiver deixado casa, irmãos, irmãs, mãe, pai, filhos, campos, por causa de mim e do Evangelho, receberá cem vezes mais”* e na fidelidade à oração, na Eucaristia, na convivência fraterna, ajudando aos mais necessitados, idosos, crianças e doentes. Busca constantemente agradecer a Deus através de seu serviço generoso e gratuito. Deseja imensamente que outros jovens encontrem seu projeto de vida, sigam corajosamente a vocação e que os que forem chamados tenham a coragem de responder sim ao Senhor.

Expressa muita alegria e gratidão a Deus pela vocação a plena presença de Deus Pai em sua vida. É grata pelo carinho e atenção que recebeu das coirmãs da Congregação e de tantas pessoas que a ajudaram a percorrer o caminho proposto por Deus. Celebra 50 anos de Vida Religiosa Consagrada consciente de que é **uma graça e dádiva do bom Deus.**

O chamado que Deus que fez a Ir. Filomena foi tão forte que ela não resistiu e procura honrá-lo o quanto pode, mesmo sabendo de suas próprias limitações. Deixou-se atrair pelo laço do amor e da bondade do Criador para sempre.

Ela agradece com carinho ao Pe. Zdzisław pela Celebração Eucarística de Ação de Graças realizada no dia 4 de junho, na Capelania Polonesa, e pelas palavras tão sábias e verdadeiras, estimulando-a a prosseguir com fidelidade e amor na vocação proposta de Jesus e assumida para sempre. *IRMÃS SERVAS DA IMACULADA CONCEIÇÃO DA VIRGEM MARIA*

Złoty jubileusz życia konsekrowanego

Siostra Filomena Szymańska, urodzona w mieście Casca-RS, córka Adama Szymańskiego i Władysławy Jaroszewskiej, obchodziła w Porto Alegre, dn. 4 czerwca 2016 r., z siostrami swojego Zgromadzenia, jubileusz 50 lat życia zakonnego poświęconego Jezusowi Chrystusowi i Jego Królestwu. Obdarzona przez Boga, urodziła się w rodzinie głęboko chrześcijańskiej, gdzie miało początek jej życie wiary i stopniowe poczucie, że coś ją pociągało, w wyniku czego poczuła że Pan Bóg powoływał ją do życia zakonnego. Ona się zdała na tę taskę i zaczęła kroczyć drogą, która ją doprowadziła do radykalnego naśladowania Jezusa Chrystusa, przyjmując propozycję życia w pełni Jemu oddanego poprzez rady ewangeliczne czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.

Siostra Filomena Szymańska, jeszcze jako młoda dziewczyna, wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny dn. 26 listopada 1956 r. i w 1962 r. ukończyła szkołę podstawową. Następnie została przyjęta do nowicjatu, jednego z etapów formacji w życiu zakonnym. Jest to czas uprzywilejowany, ponieważ ma na celu pogłębienie w poznaniu życia Jezusa Chrystusa, charyzmatu i misji własnego Zgromadzenia, z możliwością porównania wartości życia chrześcijańskiego z wartościami, które podtrzymywały życzenie pójścia za Jezusem. To się stało możliwe poprzez modlitwę codzienną, rozmyślanie słowa Bożego, ćwiczenia w cnotach, rozeznania i towarzyszenia jej formatorki. Następnie, dn. 31 lipca 1963 r. Siostra Filomena oddała się na stałe zaproszeniu Jezusa „pójdź za mną” poprzez profesję wieczystą, ofiarując się na służbę Bogu, Kościołowi i bliźniemu, wyrzekając się wszystkiego, by żyć we wspólnocie, w której wszystko jest wspólne.

Od tego czasu Siostra Filomena działała w różnych sektorach, tam gdzie Zgromadzenie ją posyłało. W szczególny sposób odznaczyła się w duszpasterstwie parafialnym, wykonując różne czynności, takie jak katechezę, duszpasterstwo dzieci, młodzieży i ludzi starszych. Towarzyszyła wspólnotom parafialnym w interiorze i nimi kierowała podczas uroczystości liturgicznych czy katechezy, wspomagała lokalnych liderów, zespoły parafialne itd. Czyniła to z wielką radością i oddaniem, niosąc dobrą nowinę Jezusa Chrystusa wszystkim, którzy ją poszukiwali, bez rozróżnienia osób. Zdobyła formację teologiczną, biblijną, katechetyczną i duszpasterską, oraz w zakresie wychowania dzieci. Wewnątrz Zgromadzenia przyjęła funkcję przygotowania młodych powołań do życia konsekrowanego. Przez wiele lat była odpowiedzialną za duszpasterstwo powołaniowe oraz formatorką na etapach nowicjatu i junioratu. Pracowała także w wychowaniu dzieci w naszych zakładach. Brała udział w dwóch Kapitułach Generalnych, które się odbyły w Polsce.

Można powiedzieć, że Siostra Filomena ma jako zasadę życiową Jezusa Chrystusa, który jest racją jej życia. Nawet wśród trudności, na które się napotyka w swej misji stara się być obecna, wzbudzając radość i nadzieję u tych, w których spostrzega zmęczenie lub załamanie. Znajduje siłę, oparcie i radość życiową w słowach Jezusa: „Zaprawdę powiadam wam: Ktokolwiek opuści dom albo braci, albo siostry, albo matkę, albo ojca, albo dzieci, albo ziemię dla Mnie i dla ewangelii, otrzyma stokroć więcej” oraz w wierności Eucharystii, w pożyciu braterskim, pomagając potrzebującym, starszym, dzieciom oraz chorym. Stara się nieustannie podobać się Bogu poprzez swoją pracę ofiarną i darmową. Życzy bardzo, by inni młodzi znaleźli swój projekt życiowy, szli odważnie za powołaniem i by ci, którzy zostali powołani przez Pana odpowiedzieli „tak” na to wyzwanie.

Wyraża wiele radości i wdzięczności Bogu za powołanie i za pełną obecność Boga Ojca w jej życiu. Wdzięczna jest za czułość i uwagę, jakie otrzymała od współsióstr w Zgromadzeniu i od tylu osób, które jej pomogły w kroczeniu drogą proponowanym przez Boga. Świątuje 50 lat swojego życia zakonnego i konsekrowanego świadoma tego, że jest to taska i dar dobrego Boga.

Wołanie Boga do Siostry Filomeny było tak silne, że ona się nie oparła i stara się odpowiedzieć na nie w miarę swoich możliwości, mimo świadomości własnych ograniczeń. Pozwoliła, by ją przyciągnęła miłość i dobroć Stworzyciela na zawsze.

Ona dziękuje serdecznie ks. Zdzisławowi za odprawienie Eucharystii dziękczynnej dn. 4 czerwca w Kapelani polskiej oraz za słowa tak mądre i prawdziwe, pobudzając ją do wiernego i miłostnego kroczenia drogą powołania proponowanego przez Jezusa i przyjętego na zawsze. Siostry Służebniczki Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny

Sociedade de Cristo para os Poloneses Emigrados

No dia 8 de setembro de 1932, o então primaz da Polônia, cardeal Augusto Hlond, assinou o decreto de fundação dessa nova congregação religiosa. Por força desse decreto, fundou uma nova comunidade religiosa, confiando-lhe, como carisma, a assistência pastoral aos poloneses que vivem fora das fronteiras do Estado polonês. A fundação da primeira província nessa congregação, que é a Província de Nossa Senhora Imaculada, na América do Sul, aconteceram em 1977. No início de janeiro de 2008 ocorreu o 50º aniversário da vinda dos primeiros sacerdotes da nossa congregação para o trabalho pastoral na América do Sul, concretamente no Brasil.

No dia 2 de janeiro de 1958, o primeiro membro da Sociedade de Cristo a assumir o trabalho pastoral no seio da comunidade polônica brasileira foi o pe. Czesław Czartoryski. Naquele mesmo ano vieram os seus companheiros, os padres Stanisław Nowak, Zygmunt Supieta e Józef Wojda.

O segundo núcleo pastoral a ser assumido foi a paróquia de Nossa Senhora de Częstochowa em Dom Feliciano. Ao mesmo tempo essa paróquia tornou-se a primeira sede do superior da Sociedade de Cristo no Brasil. Em 1966, passou a ser sede da administração regional o seminário de Camaquã, para onde o pe. Stanisław Nowak mudou-se de Dom Feliciano. No final de 1971 foi tomada a decisão de transferir a sede da Sociedade de Cristo para Curitiba, no Estado do Paraná, onde foi construída a Casa Provincial. Pe. Zdzisław M.

Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej

8 września 1932 r. ówczesny Prymas Polski, kard. August Hlond podpisał dekret założycielski nowego zgromadzenia zakonnego. Na mocy tego dekretu powołał do istnienia nowe zgromadzenie zakonne zlecając mu, jako charyzmat, opiekę duszpasterską nad Polakami żyjącymi poza granicami państwa polskiego.

W 1977 r. została utworzona pierwsza prowincja naszego Towarzystwa. Jest nią Prowincja Matki Bożej Niepokalanej w Ameryce Południowej.

2 stycznia 1958 r. ks. Czesław Czartoryski TChr jako pierwszy z tego zgromadzenia zakonnego przybył do pracy duszpasterskiej wśród Polonii brazylijskiej. Również tego samego roku przybyli następnii chrystusowcy: ks. Stanisław Nowak, ks. Zygmunt Supieta i ks. Józef Wojda.

Pierwszą placówką duszpasterską objętą przez Towarzystwo Chrystusowe była parafia św. Teresy w Guarani das Missões. Drugą była parafia pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej w Dom Feliciano. Równocześnie parafia stała się pierwszą siedzibą przełożonego chrystusowców w Brazylii. W 1966 r. siedzibą zarządu regionalnego zostało seminarium w Camaquã. Tam też ks. Stanisław Nowak TChr przeniósł się z Dom Feliciano. Pod koniec 1971 r. podjęto decyzję przeniesienia siedziby chrystusowców do Kurytyby, położonej w stanie Paraná, gdzie zbudowano Dom Prowincjalny. Ks. Zdzisław M.

Preparação para a solenidade de Nossa Senhora de Częstochowa

25 de agosto (quinta-feira) às 19h30

26 de agosto (sexta-feira) às 19h30

27 de agosto (sábado) às 18h00

Todas as noites, santa Missa com pregação. Meia hora antes da Missa haverá ocasião para a confissão.

Przygotowanie do uroczystości Matki Boskiej Częstochowskiej:

25 sierpnia (czwartek) godz. 19,30

26 sierpnia (piątek) godz. 19,30

27 sierpnia (sobota) godz. 18,00

Każdego wieczoru Msza św. z okolicznościowym kazaniem! Pół godziny przed Mszą św. będzie okazja do spowiedzi św.

Solenidade da festa de Nossa Senhora de Monte Claro

28 de agosto (domingo) às 10h30, santa Missa. Nesse dia será celebrada apenas uma Missa comemorativa.

Após a santa Missa haverá o solene almoço polonês no Salão Paroquial na Av. Presidente F. D. Roosevelt, 910 (terceiro andar). Visto que dispomos de um número limitado de lugares, solicitamos que os bilhetes para o almoço sejam adquiridos com antecedência. Pedimos que isso não seja deixado para a última hora!

Uroczystość odpustowa Pani Jasnogórskiej:

28 sierpnia (niedziela) godz. 10,30 Msza św. Tego dnia będzie sprawowana tylko jedna Msza św. odpustowa!

Po Mszy św. będzie uroczysty obiad polski w Salonie Parafialnym przy Av. Presidente F. D. Roosevelt, 910 (trzecie piętro). Ponieważ mamy ograniczoną ilość miejsc, dlatego też prosimy o wcześniejsze wykupienie biletu wstępu na obiad. Prosimy nie odkładać tego na ostatnią chwilę!

**23 de setembro às 19h30, encontro
na Igreja Polonesa intitulado
“Polônia – 1050 anos com poesia e canto”**

Convidamos cordialmente a todos Vocês, caros Irmãos e Irmãs, para esse encontro especial relacionado com o jubileu dos 1.050 anos do batismo da Nação Polonesa!

O Prof. Dr. Henryk Siewierski – professor titular da Universidade de Brasília (UnB) e diretor da Cátedra de Estudos Poloneses Cyprian Norwid daquela universidade, virá especialmente para nos visitar em Porto Alegre! O Professor Siewierski é polonês e estudou na Universidade Jagiellońska de Cracóvia, onde obteve o doutorado em literatura. Desde 1986 reside em Brasília, e desde 1989 leciona na Universidade de Brasília (UnB).

Nessa noite, através da poesia e do canto, ele nos introduzirá no clima polonês do espírito e da cultura! O encontro será promovido em língua portuguesa! Contamos com a Sua numerosa e boa presença nesse excepcional encontro!

**23 września o godz. 19,30 spotkanie
w Kościele Polskim**

pod tytułem „Polska 1050 lat z poezją i pieśnią”

Zapraszamy bardzo serdecznie wszystkich Was Drodzy Bracia i Siostry na specjalne spotkanie związane z Jubileuszem 1.050 lat chrztu Narodu Polskiego!

Prof. dr Henryk SIEWIERSKI – profesor tytularny Uniwersytetu w Brasílii (UnB) i dyrektor katedry studiów polskich Cypriana Norwida tej uczelni przybędzie specjalnie do nas do Porto Alegre! Profesor jest Polakiem, ukończył Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, gdzie uzyskał doktorat z literatury. Od 1986 r. mieszka w Brazylii, a od 1989 r. wykłada na Uniwersytecie w Brasílii (UnB).

Tego wieczoru poprzez poezję i pieśni wprowadzi nas w polski klimat ducha i kultury! Spotkanie poprowadzi w języku portugalskim! Liczymy na Waszą liczną i dobrą obecność na tym wyjątkowym spotkaniu!

A publicação do presente número do periódico da Capelania Polonesa em Porto Alegre foi possível graças à benevolência e a generosa ajuda financeira de algumas pessoas da nossa Comunidade!

A todos os benfeitores manifestamos o nosso cordial agradecimento pela ajuda financeira e, à maneira tradicional polonesa, expressamos diante deles: Deus Lhes pague! Que Nossa Senhora de Monte Claro proteja Vocês todos os dias!

Você pode ter acesso às informações diárias da nossa Comunidade no Facebook: Capelania Nossa Senhora dos poloneses em Porto Alegre - RS

Możesz mieć dostęp do informacji naszej Wspólnoty za pośrednictwem Facebook: Capelania Nossa Senhora dos poloneses em Porto Alegre - RS

A festa da nossa Padroeira está cada vez mais perto! Participe com sua Família! Convida seus amigos polônicos!

Obecny numer periodyku Kapelanii Polskiej w Porto Alegre ukazał się dzięki zrozumieniu, życzliwości i pomocy finansowej pewnych osób z naszej wspólnoty!

*Wszystkim ofiarodawcom składamy serdeczne podziękowanie za okazaną pomoc finansową i tradycyjnie po polsku wypowiadamy wobec nich:
Bóg Wam zapłać! Niech Pani Jasnogórska Was strzeże każdego dnia!*

Informativo “Voz de Monte Claro” é uma publicação da Capelania Polonesa em Porto Alegre – RS.
Av. Presidente Franklin D. Roosevelt, 920 ~ Bairro São Geraldo, Fone: 51 - 3024 - 6504
Tiragem: 500 exemplares. Projeto da vinheta: Eluta Stańko-Smierzchalska da editora „Hlondianum” em Poznań, Polónia.
Portal da Missão Católica Polonesa no Brasil: www.polska-misja.com.br; reitor@polska-misja.com.br

Periodyk „Voz de Monte Claro” jest pismem Kapelanii Polskiej w Porto Alegre - RS.
Av. Presidente Franklin D. Roosevelt, 920 ~ Dzielnica São Geraldo, Telefon: 51 – 3024 - 6505
Nakład 500 egz. Projekt winiety: Eluta Stańko-Smierzchalska z wydawnictwa „Hlondianum” w Poznaniu.
Portal PMK: www.polska-misja.com.br; reitor@polska-misja.com.br